

سناریوهای محتمل برای سیاست خارجی دولت ترامپ در مناطق بحرانی مانند خاورمیانه و اوکراین چیست؟ اگر سابق گذشته او، ترجیحات اعلام شده او و گزینه‌های موجود را ترکیب کنیم، شاید بتوانیم به احتمالی از چیزهای پیش‌رو برسیم.

◀ هم سویی با رژیم صهیونیستی؟

به‌نوشته فوریز، برای شروع با محسوس‌ترین داده‌ها، رئیس‌جمهور منتخب آمریکا هم‌دردی آشکاری با اسرائیل به طور کلی و دکترین نتانیاهو به طور خاص نشان داده است.

بنابراین انتظار می‌رود که محدودیت‌ها، اگر هم چیزی بود، از روی فعالیت‌های جنگ‌افزین اسرائیل برداشته شود. این امر خیلی سریع توجه را بر سرنوشت هم ایران و هم قدرت پیش‌بینی شده آن در منطقه خاورمیانه متمرکز می‌کند. تاکنون، دولت‌های مختلف در واشنگتن از رویارویی مستقیم با ایران خودداری کرده‌اند، تا حدی برای جلوگیری از درگیر شدن در یک جنگ منطقه‌ای گسترده‌تر و تا حدودی برای جلوگیری از درگیری با متحدان ایران مانند مسکو و پکن. خود ترامپ به صراحت اعلام کرده که از کشاندن آمریکا به جنگ بیزار است. پس همه این‌ها چه احتمالی را نشان می‌دهد؟ توافقنامه ابراهیم نفوذ هر دو تهران و مسکو را در منطقه محدود کرد. با این حال، این بدان معنا بود که در یازده روز روسیه و ایران تلاش خواهند کرد تا اهرم خود را دوباره به دست آورند. در چنین زمینه‌ای بود که خشم حماس از ۷ اکتبر فورا کرد. پاسخ همه جانبه اسرائیل به آن حمایت علنی شرکایی مانند عربستان و اردن از عادی‌سازی را تضعیف کرده است. با این حال آخرین چیزی که آن‌ها می‌خواهند این است که نفوذ ایران زیر پرچم مقاومت در برابر اسرائیل قدرت پیدا کند. بنابراین، در حال حاضر اسرائیل بر این پندار است که فضای مناسبی برای مقابله با ایران در دست دارد - این بار با حمایت آمریکا. ممکن است که این حمایت به شکل نیروی دریایی و هوایی باشد که از پروازهای اسرائیلی حمایت می‌کند.

◀ حمایت روسیه

این موضوع حمایت احتمالی روسیه از ایران را باقی می‌گذارد. مطمئناً مسکودستش در اوکراین پر است، اما همکاری‌های نظامی بیشتر شده و ایران به عنوان یک دارایی استراتژیک به جلوگیری از دسترسی غرب به آسیای مرکزی کمک می‌کند، که زمانی حیاط خلوت روسیه بود. مسکو نسبت به درگیری با ایران واکنش متغله‌ای نشان نخواهد داد. پس ممکن است چه اتفاقی بیفتد؟ تنها پاسخ اوکراین است. اکنون این خطر وجود دارد که اگر دولت ترامپ حمایت از اوکراین را متوقف کند و پوتین دیگر به حمایت نظامی ایران نیاز نداشته باشد، ممکن است توافقی حاصل شود. در این شرایط ممکن است روسیه ایران را رها کند و آمریکا اوکراین را. ناتو یا متحدان اروپایی ممکن است ناراحت شوند، اما به نظر نمی‌رسد که در دوران ترامپ، آن اتحاد‌های قدیمی به هر حال پیشرفت کنند. جی دی ونس، معاون احتمالی رئیس‌جمهور، همین حالا به دنبال جدل با دنا هاست. آیا مسکو متحداستراتژیک مانند ایران را به این راحتی رها می‌کند؟ متاسفانه پاسخ ممکن است مثبت باشد. در طول سال‌ها، پوتین هیچ کاری برای متوقف کردن حملات اسرائیل علیه دارای‌های ایران در سوریه انجام نداده است، حتی قبل از جنگ اوکراین. علاوه بر این، تغییر استراتژیک در قفقاز که کمتر مورد توجه قرار گرفته است، سرخ‌های بیشتری را ارائه می‌دهد. روسیه متحد نزدیک خود ارمنستان را در جنگ ۲۰۲۲ قره‌باغ کنار گذاشت و به آذربایجان اجازه داد پیروز شود و در عوض روابط خود را با باکو تقویت کرد. در نظر داشته باشید که آذربایجان متحد اسرائیل است. علاوه بر این، مسکو علناً از ایده موسوم به «کریدور میانی» حمایت کرده است که اجازه می‌دهد نفت و سایر تجارت‌ها از آسیای مرکزی به جهان سرازیر شوند و در عین حال ایران و ارمنستان را دور بزنند. به طور خلاصه، کرملین هیچ احساساتی نسبت به متحدانی که هیچ گزینه دیگری جز دنباله‌روی ندارند، ندارد. چین نیز در هیچ درگیری‌تأیید حد‌دور از مرزهای خود مداخله نخواهد کرد. به نظر می‌رسد مقامات در تهران از این احتمالات ناگوار آگاه هستند. در مجموع، گزینه‌های پیش‌روی تهران دشوار شده‌اند. در مورد اوکراین، اتحادیه اروپا شاید تا حدودی جایگزین حمایت ایالات متحده شود، اما نه به طور کامل و نه برای مدت طولانی. بنابراین در نهایت فشار زیادی برزنسکی برای سازش با روسیه وارد خواهد شد. اگر این کار را انجام دهد، احتمالاً برکنار می‌شود و هرچ و مرچ به دنبال آن خواهد آمد. در هر صورت، کرملین خطوط آتش‌بس را زیر پا خواهد گذاشت و کیف را بی‌ثبات خواهد کرد تا زمانی که مانند گرجستان به یک بی‌طرف در قدرت قرار بگیرد.

صادق پاک‌آیین در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

ایران باید برای هر سناریویی از سوی ترامپ آماده باشد

اگر ترامپ دنبال کاهش تنش باشد

ایران استقبال می‌کند

آرمان ملی - احسان اسقایی: دونالد ترامپ هم اکنون رئیس‌جمهور منتخب آمریکاست و نگاه او به عرصه سیاست خارجی یکی از سوالات مهم است که ذهن‌ها را به خود درگیر کرده است. اینکه ترامپ با چین در مساله تایوان، یا روسیه در مساله اوکراین، با اسرائیل در مساله لبنان و با ایران در مساله هسته‌ای چه خواهد کرد سوالاتی است که پاسخ به آنها از هم اکنون تنها پیش‌دآوری است چرا که ترامپ اعلام کرده که تصمیمات او در ارتباط با برخی مسائل در عرصه سیاست خارجی غیرقابل پیش‌بینی است، اما در مجموع به نظر می‌رسد ترامپ را باید متفاوت‌تر از گذشته دید، چرا که او از یکسو بر حل مساله اوکراین تاکید کرده از سوی دیگر تمایل زیادی برای حل برخی مسائل از جمله مساله جنگ بین اسرائیل و حزب... در لبنان دارد. ضمن اینکه تلاش خواهد کرد نگاهی به درون آمریکا داشته باشد. از این منظر می‌گوئد

از اوچ‌گیری تنش‌هایی که باعث خواهد شد هزینه‌هایی بر دوش دولت بیفتد، جلوگیری کند. هرچند همین موارد هم ممکن است اتفاق نیفتند اما چون دیگر خبری از نیکی هبلی، پیمپتو و مشاوران جنگ طلب دولت قبلی در کابینه جدیدش نیست؛ می‌توان امید داشت که دستان ترامپ در دوره جدید کمتر بر روی ماشه بچرخد و این در آن معناست که او به سمت سیاست‌های تحریمی حرکت خواهد کرد و سیاست تحریمی در زمان او احتمالاً پیش از هر کشوری به سمت ایران و چین خواهد بود. البته چنین‌ها تلاش کرده‌اند برای او پیغام تریبک بفرستند. «آرمان ملی» در گفت‌وگو با صادق پاک‌آیین دیپلمات و کارشناس سیاست خارجی پیامدهای پیروزی ترامپ در عرصه سیاست خارجی آمریکا را بررسی کرد. او اعتقاد دارد باید صبر کرد تا سیاست‌های آمریکای ترامپ در برابر ایران مشخص شود.

◀ این روزها دونالد ترامپ گزینه‌هایی را برای تصدی سمت‌های مختلف در ایالات متحده مطرح می‌کند. با در نظر گرفتن این گزینه‌ها سیاست ترامپ در مقابل ایران کاهش تنش خواهد بود یا اینکه شرایط بین دو طرف پر تنش خواهد شد؟

دونالد ترامپ در دوران مبارزات انتخاباتی خود چندین بار اعلام کرد که سیاست‌های او در آینده غیر قابل پیش‌بینی خواهد بود. مشاوران او نیز با ادبیات دیگری بر همین سیاست از سوی ترامپ تاکید کردند. از این رو به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران باید برای هر سناریویی آمادگی داشته باشد. در این معنا که این امکان وجود دارد که ترامپ بخواهد سیاست‌های گذشته خود را در ارتباط با ایران مجدداً در دستور کار قرار دهد و یا اینکه با توجه به تغییراتی که در این مدت صورت گرفته و سیاست جدیدی را به منظور کاهش تنش با جمهوری اسلامی ایران در نظر داشته باشد.

◀ دقیقاً برای چه سناریوهایی باید آماده باشیم؟

در پاسخ به این سوال باید گفت هم سناریو رفتارهای افراطی در دوره اول آقای ترامپ و هم سناریو تنش‌زدایی که هیچ بعید نیست آقای ترامپ این سیاست را در دستور کار خود قرار دهد. این مورد وظیفه دستگاه سیاست خارجی است و ما باید اوضاع و شرایط را رصد کنیم و برای هر سناریویی آماده باشیم و برای هر اتفاقی هم دستور کار مشخصی را داشته باشیم.

◀ به نظر شما ممکن است ترامپ رویکردی متفاوت از گذشته داشته باشد؟

بالاخره ترامپ دوره جدید خود را آغاز خواهد کرد و به طور طبیعی هر سیاست‌مداری به نقاط قوت و ضعف خود در گذشته توجه دارد و نمی‌توان مدعی شد که ترامپ کنونی همان ترامپ قبلی است. کسب تجربه در این چهار سال و مشاوره‌هایی که به او داده شده و داده خواهد شد احتمالاً تحولاتی را در سیاست خارجی ترامپ در ارتباط با ایران و سایر نقاط جهان ایجاد خواهد کرد. البته باید صبر کرد و مواضع رسمی او را در ارتباط با سیاست خارجی آمریکا مشاهده کرد.

◀ اینکه ترامپ تاکنون از نیکی هبلی، پیمپو و جان بولتون در کابینه خود استفاده نکرده در چه معناست؟

به کار نگرفتن افراد تندرو در دولت جدید، به آن معناست که ترامپ می‌خواهد از رویکرد‌های افراطی راست‌گرایانه در دوره جدید فاصله بگیرد. افرادی هم که او برای امور سیاست خارجی به کار گرفته اشخاصی هستند که نمی‌توان در مورد رفتار آنها در عرصه سیاست خارجی پیش‌بینی قطعی داشت و باید در انتظار بود که در صحنه عمل چه خواهد شد و ترامپ چه موضعی می‌گیرد.

◀ در ارتباط با ایران چه آیا رویکرد خصمانه گذشته خود را در مورد کشورمان ادامه خواهد داد؟

به نظر نمی‌رسد ترامپ قصد داشته باشد در چند مورد دیدگاه‌های خود را در مورد ایران تغییر دهد. اولین مورد در ارتباط با بحث مذاکرات هسته‌ای است و می‌توان احتمال داد که ترامپ به برجام برخواهد گشت و مذاکرات هسته‌ای را به شکل قبلی دنبال نکند. البته ممکن است شیوه جدیدی برای مذاکره هسته‌ای مطرح شود که این شیوه باید مورد بررسی قرار گیرد، اما احتمال بازگشت آمریکا

آمریکا همواره منتقد سیاست‌های جنگ طلبانه بوده‌اند و همواره پرسیده‌اند که چرا کشور آنها باید در جنگ‌های مختلف دخالت کند و هزینه‌های سنگین بپردازد؟ ترامپ قول داده که این اتفاقات در دوره او صورت نگیرد و تمرکز خود را روی مسائل جاری در آمریکا قرار دهد. اگر این اتفاق بیفتد ترامپ چاره‌ای نخواهد داشت جز اینکه مباحث سیاست خارج را کاهش دهد. در مجموع نه فقط با ایران بلکه با سایر کشورهای جهان نیز سیاست تنش‌زدایی را دنبال خواهد کرد. عمل کردن به این مورد هم برای ترامپ و هم برای رای دهندگان آمریکایی مهم است.

به کار نگرفتن افراد تندرو در دولت جدید، به آن معناست که ترامپ می‌خواهد از رویکردهای افراطی راست‌گرایانه در دوره جدید فاصله بگیرد

◀ یکی از مناقشات بحث برانگیز نگاه ترامپ به جنگ اوکراین است. ترامپ چه دیدگاهی نسبت به این جنگ خواهد داشت؟

ترامپ بارها اعلام کرده که تلاش می‌کند به جنگ در اوکراین پایان دهد. البته این موضوع بلافاصله نخواهد بود و این مساله حداقل یک سال طول خواهد کشید. بعید است که او صحبت‌هایی در ارتباط با بخش‌هایی از اوکراین که در اختیار روسیه است و بازگشت این بخش‌ها داشته باشد. به این علت که این موضوع به شدت مورد مخالفت روسیه قرار خواهد گرفت و ترامپ وارد این موضوع نخواهد شد و طرفین را به مذاکره دعوت خواهد کرد. در عین حال به اروپایی‌ها خواهد گفت که موضوع اوکراین مربوط به منطقه آنهاست و به احتمال زیاد کمک‌های مالی خود به اوکراین را کاهش می‌دهد و اعلام می‌کند که این جنگ را بایدان راه انداخته و ما به دنبال آن نبودیم. در مجموع موضعی که ترامپ خواهد گرفت متمایل به منافع روسیه در این جنگ خواهد بود و احتمالاً روسیه هم با پیشنهادهای ترامپ موافقت کند و این جنگ نیز خاتمه پیدا کند، چرا که پایان یافتن جنگ در اوکراین به نفع هر دو طرف است.

◀ به نظر شما موضع ایران در ارتباط با تحولات آینده و در ارتباط با سیاست‌های آمریکا چگونه خواهد بود؟

جمهوری اسلامی ایران به دنبال پیشرفت‌ها و به دنبال جنگ می‌خواهیم تحریم‌های ظالمانه لغو شود و به دنبال جنگ و تنش با کشورهای مختلف جهان نیستیم. چنانچه به نظر من ترامپ به دنبال آن باشد که تنش‌ها با جمهوری اسلامی ایران را کاهش دهد ما نیز استقبال خواهیم کرد. در غیر این صورت چنانچه او موضع خصمانه خود در دوره قبل را ادامه دهد. ایران نیز این آمادگی را دارد که از خود دفاع کند و سیاست‌های خود را پیش ببرد.

◀ سیاست ترامپ در مواجهه با چالش‌های درونی آمریکا چه خواهد بود؟ آیا او دنبال اجرای شعار «آمریکا اول» خواهد بود؟

سوال خوبی است، به نظر می‌رسد ترامپ در این دوره بیشتر درونگرا خواهد بود و تمرکز ویژه‌ای را بر روی حل مسائل داخلی چه در عرصه اجتماعی و چه در عرصه اقتصادی خواهد گذاشت و احتمالاً از قبل برای این مورد هم برنامه‌ریزی کرده است و مردم آمریکا نیز بیشتر به این علت به او رای دادند که ترامپ این مشکلات را رفع کند چون برای مردم آمریکا سیاست خارجی چندان مهم نیست. از نظر مردم آمریکا سیاست خارجی مربوط به جنگ و صلح است و آمریکا به علت دوری از مناطق مختلف جهان چندان نگران جنگ نیست و اتفاقاً مردم

◀ در بازی پینگ‌پنگی که بین ایران و اسرائیل به وجود آمده پاسخ تهران هنوز باقی مانده است. از سوی دیگر مقاماتی که ترامپ در حال نصب آنهاست بر اساس سیاست خارجی آمریکا در حمایت از اسرائیل است. پاسخ ایران تا چه اندازه می‌تواند بر سیاست خارجی آمریکا در ارتباط با ایران اثرگذار باشد؟

جمهوری اسلامی ایران بدون هیچ گونه شتابی و با بررسی همه جوانب، تصمیم لازم را برای ادامه عملیات متقابلی که حق اوست، در زمان و مکان مشخص اتخاذ خواهد کرد. قبل از آن هم دلیلی برای اطلاع‌رسانی وجود ندارد چون اصل غافل‌گیری برای ایران محفوظ است. لذا باید به مسئولین نظام اعتماد و صبر کرد که آنها بهترین تصمیم را بگیرند. تصمیمی که منافع ملی ما را تأمین کند. در هر صورت اسرائیل به ایران حمله کرده و مقامات کشور اعلام کرده‌اند که تصمیم متقابل را خواهند گرفت.

ترامپ دوره جدید خود را آغاز خواهد کرد و به طور طبیعی هر سیاست‌مداری به نقاط قوت و ضعف خود در گذشته توجه دارد و نمی‌توان مدعی شد که ترامپ کنونی همان ترامپ قبلی است

نگاه ایران به میانجی‌گری عربستان در غزه

لحن تند عربستان

پس از آنکه قطر اعلام کرد از نقش خود به عنوان میانجی بین اسرائیل و حماس عقب‌نشینی می‌کند، چشم‌انداز آتش‌بس در غزه با تردید مواجه شد، اما راه را برای یک بازیگر منطقه‌ای دیگر باز کرد تا به عنوان میانجی صلح وارد عمل شود، عربستان سعودی و حاکم اصلی آن، محمد بن سلمان، محمد بن سلمان در جریان نشست سران عرب و مسلمان در ریاض در این هفته که محمدرضا عارف معاون اول رئیس‌جمهور ایران هم در آن حضور داشت، اسرائیل را به نسل‌کشی دسته‌جمعی در غزه متهم کرد. این سخنرانی او شدیداً لحن‌ترین موضع‌گیری عربستان نسبت به اسرائیل از آغاز جنگ ۱۳ ماهه غزه بود. ولیعهد عربستان در سخنرانی افتتاحیه اجلاس سران عربی - اسلامی روز دوشنبه گفت: «اقدامات اسرائیل یک قتل‌عام و نسل‌کشی علیه مردم فلسطین و لبنان است. ما از اسرائیل می‌خواهیم که فوراً تمام اقدامات تجاوزکارانه را متوقف کند و به حقوق مردم غزه و لبنان احترام بگذارد.» این اولین بار است که عربستان با چنین لحن تندی خطاب به اسرائیل بیانیه صادر می‌کند و نشان‌دهنده تغییر موضع آنهاست. در اوایل جنگ غزه، ولیعهد عربستان آشکاراً از منتهم کردن صریح اسرائیل به نسل‌کشی خودداری می‌کرد و تنها خواستار پایان جنگ و از سرگیری تلاش‌های صلح‌آمیز بر اساس راه حل دو کشوری بود. بن سلمان یک قدم هم جلوتر گذاشته و گفته باید مطمئن شود که اسرائیل به حاکمیت ارضی جمهوری اسلامی ایران احترام می‌گذارد و از حمله به سرزمین‌های آنها خودداری می‌کند. رهبران کشورهای عربی می‌دانند که پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ایالات متحده وضعیت خاورمیانه را تغییر خواهد داد. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، گفته که از زمان انتخابات سه بار با ترامپ صحبت کرده و آنها با دقت ایران را رصد می‌کنند. اما در همین مدت کوتاه، ترامپ با محمد بن سلمان هم صحبت کرده است. خانواده نزدیکان ترامپ روابط تجاری تنگاتنگی با عربستان سعودی دارند. سوال اینجاست که رئیس‌جمهور منتخب آمریکا به توصیه‌های کدام یک از این دو رهبر که در دهه ترامپ نزدیکند، گوش خواهد داد. پیش از این همه کارشناسان و ناظران امیدوار بودند قطر بتواند از نفوذش بر حماس برای آتش‌بس میان طرف‌های درگیر استفاده کند، اما پس از چندین ماه تلاش، مذاکرات متوقف شد و تلاش‌های قطر برای میانجی‌گری پس از ابراز ناامیدی سران این کشور عملاً به جایی نرسید. برخی رسانه‌ها به نقل از منابع مختلف مدعی شده‌اند که قطر به درخواست آمریکا خواستار اخراج مقامات سیاسی حماس از دو حه شده است. قطر به طور رسمی این گزارش‌ها را تایید نکرده است. برخی کارشناسان معتقدند قطر اگر دستوری از سوی آمریکا دریافت کرده باشد، دست در آن نخواهد زد. این کشور قبلاً بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱ و هم‌زمان با دوران ریاست جمهوری ترامپ تحت محاصره بلوک عربی به بهرری عربستان بوده و قطعاً نمی‌خواهد در دوره جدید ترامپ بار دیگر در معرض چنین وضعیتی قرار بگیرد. رهبران حماس از سال ۲۰۱۲ دفتر سیاسی خود را در دو حه مستقر کردند و قطر میلیون‌ها دلار به نوار غزه کمک کرده است. این رابطه منحصراً به فرد باعث شده بود که قطر به عنوان پل ارتباطی بین اسرائیل و حماس عمل کند. اولیور مک‌تران، مدیر سازمان حل مناقشه (فرفورد تینیکنگ)، که به مدت ۲۰ سال روی مذاکرات باگروگانگیرها کار کرده است، به نشریه‌ای نیز بریتانیا گفته که تصمیم قطر برای توقف میانجی‌گری، تعجب‌آور نبود. او می‌گوید: «قطری‌ها خیلی واضح اعلام کرده‌اند که تا زمانی که تمایلی برای یافتن راه‌حلی وجود نداشته باشد، آماده ادامه راه نیستند... آنها احساس کردند که زمان آن فرارسیده است که خط مشی را ترسیم کنند.» مک‌تران می‌گوید تا زمانی که نتانیاهو مکرراً بگوید که اسرائیل تا نابودی حماس می‌جنگد، قطری‌ها با یک کار غیرممکن برای مذاکره آزادی گروگان‌های اسیر حماس روبرو خواهند هستند. بنابراین در شرایطی که قطر به عنوان تنها کشور عربی که مستقیماً درگیر جنگ غزه و اسرائیل بود، عقب‌نشینی کرده و سایر کشورهای عربی نیز حاضر به نقش‌آفرینی نیستند، ورود عربستان می‌تواند تعیین‌کننده باشد.

◀ نقش جدید عربستان

قبل از جنگ غزه اخبار غیر رسمی حاکی از مذاکرات پشت پرده اسرائیل و عربستان برای امضای پیمان ابراهیم بود. حتی اسنادی کشف شده بود که نشان می‌داد حماس تا چه حد از چنین تحولی نگران بوده و برخی علت حمله حماس به اسرائیل در روز ۷ اکتبر را در به هم زدن روند عادی‌سازی روابط ریاض و تل‌آویو جست‌وجو می‌کردند. خبرهایی در خلال جنگ غزه هم منتشر شد، دال بر اینکه محمد بن سلمان ولیعهد عربستان سعودی به آنتونی بلینکن وزیر خارجه آمریکا گفته «شخصاً به مساله فلسطین هیچ اهمیتی نمی‌دهد». قرار بود عربستان در ازای آن پیمان امنیتی بزرگی با آمریکا امضا کند که روابط دو جانبه آنها را به طرز چشم‌گیری تعمیق می‌کرد. عقب‌نشینی قطر از میانجی‌گری راهی را برای محمد بن سلمان جهت تقویت نقشش در منطقه و بازگشت پای میز مذاکره با آمریکا باز کرده است. عادی‌سازی روابط بین اسرائیل و کشورهای عربی در پیمان ابراهیم از دوره نخست ریاست جمهوری ترامپ آغاز شد و ذیل آن امارات متحده عربی، بحرین، سودان و مراکش با اسرائیل وارد رابطه رسمی شدند. استیون واگنر، مدرس ارشد امنیت بین‌الملل دانشگاه پرینل لندن به نشریه «آی نیوز» انگلیس گفته: «عربستان سعودی در صورت حل مشکلات در خاورمیانه، دست بالا را در پیمان دفاعی با واشنگتن خواهد داشت. او می‌گوید: «سعودی‌ها در تلاش هستند تا موازنه‌ای را با اسرائیل ایجاد کنند و سپس آن را به عنوان یک پیروزی به آمریکایی‌ها بفروشند و جایزه بزرگشان را ذیل پیمان دفاعی دریافت کنند». نه پیمان دفاعی آمریکا و عربستان و نه پیش‌شرط آن یعنی رسیدن به یک صلح به شرط پایان حکمرانی حماس بر نوار غزه، هیچ‌کدام مورد قبول تهران نیست.